

Phraseological loan translations in Bulgarian and in French: A cross-linguistic and cross-cultural study

Ramon Martí Solano (Limoges) and Maria Kolarova (Sofia)

Фразеологическите калки могат да се опишат като специален тип англицизми (Picone 1996: 3), които на пръв поглед са по-малко разпознаваеми от директните или полу-директните заемки. Въпреки това, те са широко разпространени във всички европейски езикови семейства и представляват основен признак както за глобализация, така и за лингвистична англицизация. Френският и българският, и сродните на тях езици, не са изключение от тази глобална тенденция. Фразеологични калки се откриват често в корпуси, в медиите и интернет. Такива примери са фр. franchir la ligne rouge и бълг. пресичам червената линия (to cross the red line), фр. être sur le même bateau и бълг. в една и съща лодка сме (be in the same boat) или фр. au milieu de nulle part и бълг. в средата на нищото (in the middle of nowhere). Потенциалните фразеологични калки са отбрани при помощта на лексикографични, типологични, контекстуални и мултиязыкови методологични критерии. Повечето словосъчетания са калки в двата езика, но някои са специфични само за един език, при това специфичността трябва да се разглежда по-скоро като честота на употреба и, съответно, степен на интеграция в приемащия език. Например, фразата имам пеперуди в стомаха (have butterfly in the stomach) и слон в стаята (an elephant in the room) са характерни за българския език, в то време как изречението ce n'est pas ma tasse de thé (it's not my cup of tea) и été indien (Indian summer) са специфични за френския.

Phraseological loan translations can be described as a special type of Anglicisms (Picone 1996: 3), less evident to the naked eye than loanwords or other direct or semi-direct borrowings. Nevertheless they are pervasive and extremely widespread in all European languages and constitute a major sign of globalization in general, and of linguistic Anglicization in particular. French (Fr.) and Bulgarian (Bulg.), and their sister languages for that matter, are no exception to this global trend. An important number of these loan translations have been detected in corpora, the media and on the Internet, e.g. Fr. franchir la ligne rouge and Bulg. пресичам червената линия / presicham chervenata liniya, 'to cross the red line', Fr. être sur le même bateau and Bulg. в една и съща лодка сме / v edna i sushta lodka sme, 'to be in the same boat', or Fr. au milieu de nulle part and Bulg. в средата на нищото / v sredata na nsihtoto, 'in the middle of nowhere'. Lexicographical, typographical, contextual and contrastive methodological criteria have been used in selecting potential loan translations. Even though most of the strings are calques in both languages, a few of them can be said to be specific to one language or the other, even though specificity should be regarded rather as frequency of use and consequently degree of integration in the recipient language. Some instances of language-specific calques are Bulg. имаш пеперуди в стомаха / imash peperudi v stomaha, 'to have butterfly in one's stomach' and слон в стаята / slon v stayta, 'an elephant in the room' or Fr. ce n'est pas ma tasse de thé 'it's not my cup of tea' and été indien 'Indian summer'.

Keywords: phraseological calques, French, English, Bulgarian, cross-cultural approach

Фразеологични калки в българския и френския – крослингвистично и кроскултурно изследване

Рамон Марти-Солано (Лимож) и Мария Коларова (София)

Фразеологичните калки могат да се опишат като специален тип англицизми (Picone 1996: 3), които на пръв поглед са по-малко разпознаваеми от директните или полу-директните заемки. Въпреки това, те са широко разпространени във всички европейски езикови семейства и представляват основен признак както за глобализация, така и за лингвистична англицизация. Френският и българският, и сродните на тях езици, не са изключение от тази глобална тенденция. Фразеологични калки се откриват често в корпуси, в медиите и интернет. Такива примери са фр. franchir la ligne rouge и бълг. пресичам червената линия (to cross the red line),

фр. être sur le même bateau и бълг. в една и съща лодка сме (be in the same boat) или фр. au milieu de nulle part и бълг. в средата на нищото (in the middle of nowhere). Чрез лексикографични, типологични, контекстуални и мултиезикови методологични критерии са подбрани потенциални фразеологични калки. Въпреки, че повечето съчетания са калки и в двата езика, някои от тях са специфични само за единия или за другия език, но тази специфичност трябва да се разглежда по-скоро като честота на употреба и съответно степен на интеграция в езика приемник. Така например, фразите имам пеперуди в стомаха (have butterflies in the stomach) и слон в стаята (an elephant in the room) са характерни за българския език, докато изразите се n'est pas ma tasse de thé (it's not my cup of tea) и été indien (Indian summer) са специфични за френския.

e-mails: ramon.marti-solano@unilim.fr ; mkolarova@abv.bg